

A Nébih 10 éves fennállásának mérföldkövei szakterületenkénti bontásban

Tartalom

Kiemelt ellenőrzések	2
Élelmiszerbiztonság.....	2
Mezőgazdasági genetikai erőforrások	5
Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem.....	7
Állategészségügy	9
Járványvédelem	10
Élelmiszerlánc-biztonsági laboratórium.....	11
Állatdiagnosztika.....	12
Állatgyógyászati termékek	13
Borászat és alkoholos italok	14
Faanyagterméklánc-felügyelet	15
Felügyeleti díj ellenőrzések.....	17
Tisztességtelen forgalmazói magatartás.....	17
Új élelmiszer.....	17
Kockázatfigyelés, kockázatkezelés, kockázatkommunikáció	17
Sajtókommunikáció.....	18
Ügyfélszolgálat.....	18
Gazdálkodás, költségvetés.....	19
Informatikai rendszerek és fejlesztések.....	20
Kiemelt projektek.....	21
Szemléletformálás, oktatás-nevelés, kampányok	23

Kiemelt ellenőrzések

A Nébih speciális, kiemelt ügyekkel foglalkozó részlegének megalakulása óta a fő feladata az illegális élelmiszerlánc-események felderítése, az élelmiszerrel és egyéb élelmiszerlánc-termékekkel kapcsolatos visszaélések megakadályozása, a feketegazdaság visszaszorítása. Ennek jegyében a kiemelt ellenőrzések mérlege az alábbiak szerint alakult:

Év	Ellenőrzések száma (db)	Tevékenység korlátozása, működés felfüggesztése (db)	Intézkedés alá vont termék mennyisége (tonna)	Kiszabott bírság (db)	Kiszabott bírság (forint)
2013	388	16	1.123	120	144.639.339
2014	531	13	3.857	208	392.088.742
2015	703	78	2.074	303	332.241.449
2016	705	33	2.472	275	398.450.632
2017	597	33	3.745	201	183.562.690
2018	581	45	1.789	195	153.171.894
2019	582	46	428	181	147.764.414
2020	589	56	850	159	117.981.991
2021	501	44	445	141	125.852.818
Összesen	5.177	364	16.783	1.783	1.995.753.969

E számadatokat látva fontos megjegyezni, hogy Magyarországon az élelmiszer-biztonság messze az uniós átlag felett van. A hazánkban működő, mintegy 400 ezer élelmiszerlánc-vállalkozásnak mindössze a 4-5 százaléka az, amely nem tartja be a jogszabályokat. A nagy leleplezések közzétételének a célja nem a vásárok, hanem a tilosban járók elrettentése. Üzenet, hogy előbb-utóbb mindenki lebukik, aki súlyosan megszegi az élelmiszerlánc-biztonsági előírásokat, kockáztatva ezzel a lakosság egészségét.

A kiemelt ellenőrzéseket végző szakterület történetének egyik jelentős állomása, hogy a hatékonyabb feladatellátás érdekében, 2020 januárjában megalakult az Élelmiszerrendész Szolgálat, melynek égisze alatt 11 élelmiszerrendész tett esküt. *(Kapcsolódó jogszabály: az élelmiszerrendész feladatellátásának és nyilvántartásba vételének részletes szabályairól szóló 1/2018.(VI.21.) AM rendelet)*

Élelmiszerbiztonság

- ✓ A 2012-2021 időszakban az élelmiszerlánc-biztonságért felelős hazai hatóságok által a forgalomból kivont, az egészségre potenciálisan ártalmas élelmiszer és takarmány együttes mennyisége **18.172,352 tonna** (115.291 tétel) volt. Ez a szám a Nébih kiemelt ellenőrzései, az élelmiszer- és takarmánybiztonsági, valamint a növény-, talaj- és

agrárkörnyezet-védelmi szakterületen tett intézkedései mellett, a hivatalunkkal szorosan együttműködő megyei kormányhivatalok tevékenységét is tükrözi.

- ✓ Az elmúlt 10 év során folyamatos emelkedést mutatott az Európai Unió országaiban az online élelmiszervásárlások száma, a 2012-től 2017-ig átlagosan több mint 60%-os volt a növekedés a tagállamokban. Magyarországon a 2021-et megelőző 5 évben 23%-kal nőtt az internetes vásárlások száma, ezért és az internetes kereskedelem egyre növekvő kínálata miatt az élelmiszerek – különösen az étrend-kiegészítők – online értékesítésének hatósági ellenőrzése kiemelt feladattá vált. A Nébih célirányos ellenőrzései relatív magas találati aránnyal működnek. A fogyasztók védelmének egyik jelentős eszköze a 2019-ben létrehozott „Nébih webáruház jogsértés lista”, majd 2020-ban a jogsértő tartalmú honlapok letiltásának bevezetése, aminek köszönhetően már azon weboldalak tartalma is felfüggeszthetővé vált, amelyeket korábban hatósági „kézzel” nem lehetett elérni.
- ✓ A *Magyar Élelmiszerkönyv* kötelező előírásainak kiterjesztésével módot találtunk a magyar fogyasztók által megszokott minőségű termékek védelmére. A Nébih többek között mintavételekkel és laboratóriumi vizsgálatokkal segítette a Húskészítmény Szakbizottságot az új előírások megalkotásában, a gyengébb beltartalmi értékekkel bíró ún. mechanikailag szeparált húsok (MSM) felhasználhatóságának korlátozásával.
- ✓ Számos szakterület *Jó Higiéniai Gyakorlatáról szóló nemzeti útmutató* készült el (kistermelői, kiskereskedelmi), továbbá jó néhány meglévő útmutató (konzerv, gyorsfagyasztott zöldség, húskészítmény, tej és tejtermék, sütőipari) átdolgozása fejeződött be a Nébih részvételével, segítve ezzel a vállalkozások tevékenységét.
- ✓ 2016 óta a Nébih végzi az *iskolatej programban* résztvevő tejtermék-előállítók helyszíni auditjait, beleértve az előállítás higiéniai feltételeinek vizsgálatát, valamint a termékek mikrobiológiai és beltartalmi megfelelőségének ellenőrzését.
- ✓ A *helyi termékek* piacra jutását segítő, 2012-től létrejöttek a helyi termelői piacok, melyek működését szakmai segítségnyújtással és tájékoztatással segítettük. (Számuk országosan átlépi a 300-at, a regisztrált kistermelők száma 10 év alatt több mint háromszorosára nőtt, jelenleg már meghaladja a 21 ezer főt.) 2020-ban, a Covid-pandémia idején a helyi termelő-kereső felület létrehozásával az információs támogatást is biztosítottuk.
- ✓ A tervezett ellenőrzések mellett számtalan *céllellenőrzéssel* járultunk hozzá az élelmiszerbiztonsági kockázatok csökkentéséhez. Górcső alá kerültek többek közt: kenyér és pékáru, pangasius hal, savanyúság, tej és tejtermék, étrend-kiegészítő, lengyel tojás és baromfi, brazil baromfi, mozgóboltok, frishús-forgalmazás.

Szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés

- ✓ A szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzéseket minden évben húsvétkor, karácsonykor és a nyári időszakban végzik a Nébih szakmai irányítása és koordinációja mellett a területi kormányhivatalok szakemberei. A hatóság azokra az élelmiszeripari és élelmiszer-forgalmazó létesítményekre fókuszál, ahol az adott időszakban a várhatóan nagyobb mértékű termelés vagy megnövekedett forgalom miatt fokozott felügyelet indokolt. A szezonális akciók során évente 10-15 ezer ellenőrzést bonyolítanak le és több tízezer élelmiszertételt ellenőriznek a szakemberek. Az elmúlt 10 év viszonylatában a szezonális ellenőrzések alkalmával kiszabott bírság megközelíti a félmilliárd forintot.

- ✓ A következetes hatósági fellépésnek is köszönhetően a vállalkozók egyre felkészültebbek, kevesebb a nyomkövethetőséggel és a jelöléssel kapcsolatos hiba. A leggyakoribb problémák a higiéniai hiányosságok és a lejárt élelmiszerek forgalmazása.

Közétkeztetés

- ✓ A közétkeztetésben felszolgált ételek élvezeti értékével és minőségével kapcsolatosan megnövekvő panaszok, a növekvő ételhulladék, maradék mennyisége indokoltá tette a közétkeztetésből származó készételek programszerűen végzett érzékszervi vizsgálatát. A Nébih 2013-ban egy *leíró érzékszervi vizsgálati módszerrel* és egy összbenyomáson alapuló minőségi kategóriába sorolással kezdte meg a készételek érzékszervi minősítését a laboratóriumaiiban, 2015-től pedig a területi korlátok kiküszöbölése érdekében egy mobil érzékszervi vizsgálóállomáson.
- ✓ 2017 elejére kidolgoztuk a készétel-menüsorok *20 pontos, súlyozófaktoros érzékszervi bírálati rendszerét*.
- ✓ Az étkeztetés élelmiszerbiztonsági, minőségi színvonalának javítása érdekében elindítottuk a *Minőségvezérelt Közétkeztetés Programot* (MKP), megalkotva a hazai főző- és tálalókonyhák egységes, átlátható minősítési rendszerét. A helyszíni szemlékre épülő minősítések egyaránt kiterjednek a termékekre, a tevékenységre, a létesítményre, a dokumentumokra és a folyamatok megfelelésére. A program indulása óta több mint 8.300 főzőkonyhai és 5.000 tálalókonyhai minősítést végeztünk el.
- ✓ 2012-ben jelent meg az „*Útmutató a vendéglátás jó higiéniai gyakorlatához*” c. kiadvány, GHP. A GHP-t a Nébih koordinációjával vendéglátó civil szervezetek közösen készítették. A szakma számára sok hasznos információ található a kiadványban „konyhanyelven”. 2018-ban az időközben megjelent jogszabályváltozásokat, illetve gyakorlati tapasztalatokat is figyelembe véve elkészült a 2. átdolgozott kiadása.

Élelmiszerexport

- ✓ A magyar állati eredetű *élelmiszer-előállító vállalkozások exportlehetőségei* az orosz embargó miatt részben szűkültek, részben a keleti nyitás miatt kitágultak. Az ún. harmadik országok elvárják a központi hatóságtól, hogy felülvizsgálja az exportra jelentkezőket, valamint rendszeresen ellenőrizze a már elfogadott partnereket. Jelenleg 27 ország exportra elfogadott létesítmény listáján szerepelnek állati eredetű élelmiszer előállító magyar vállalkozások, a hazai előállítók közel 10%-a rendelkezik exportjogosultsággal.
- ✓ A Nébih elnyerte a jogot, hogy az USA-ba, Izraelbe, valamint marhahús és méz esetén Szaúd-Arábiába exportálni kívánó létesítményeket elfogadja, ezáltal a vállalkozások ezekre a piacokra rövidebb idő alatt juthatnak be. Az exportra jelentkező és már exportáló létesítmények a hazai piacot is kiszolgálják, így az általuk a hazai fogyasztóknak előállított termékek is fokozott felügyelet alatt vannak.

Takarmánybiztonság

- ✓ Hivatalunk a gyógyszeres takarmányokra és az állati eredetű fehérjék etetésre vonatkozó jelentős hatású jogszabályváltozásokkal kapcsolatban tájékoztató anyagokat készített, előadásokat, képzéseket tartott az érintett vállalkozóknak.

- ✓ A takarmány-előállító- és forgalmazó létesítmények hatósági nyilvántartása kiegészült a takarmányozási célra felhasználható élelmiszeripari melléktermékeket előállító létesítményekkel, hatósági ellenőrzési munkánk immár ezekre a létesítményekre is kiterjed.

Mezőgazdasági genetikai erőforrások

Új mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer

Az új mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer a Nébih létrejöttével azonos évben, 2012-ben lépett hatályba. A 2015-ös kárenyhítési évtől a teljes kárenyhítési eljárás 100%-ban elektronikus úton történik, amibe beletartozik a kárbejelentések feldolgozása, a helyszíni szemlék végrehajtása és a kárenyhítő juttatás iránti kérelmek ügyintézése. A KMTR rendszerbe eddigi hét évi működése során mintegy 98.000 kárbejelentés érkezett 440.000 mezőgazdasági parcella és 1,98 millió hektár vonatkozásában. A kárenyhítő juttatás iránti kérelemszám több mint 45.000 db volt, a KMTR rendszer által számított és igazolt hozamérték-csökkenés alapján megállapított és jóváhagyott kárenyhítő juttatás összege meghaladta a 80 milliárd forintot.

Állami Halőri Szolgálat

2015 májusában alakult meg a Nébih *Állami Halőri Szolgálata* (ÁHSZ), amely országos hatáskörrel rendelkezik 170.000 ha vízterület ellenőrzéséhez. A Nébih halőrei több mint 50 orvhalászt értek tetten és több mint 100 orvhalászati eszközt foglaltak le, továbbá 5 tonna nem nyomkövetető halat vontak ki kereskedelmi forgalomból, valamint 11 darab nagytestű halat szállítottak vissza eredeti élőhelyére.

Az ÁHSZ országszerte csaknem 100.000 horgászt/halászt, több mint 1.200 halkereskedelmi egységet ellenőrzött, ezen intézkedései kapcsán a Nébih több mint 73.000.000 forint halvédelmi bírságot szabott ki.

Bioüzemanyag-termelési értéklánc felügyelete

A Nébih már több mint 10 éve látja el a *fenntartható bioüzemanyag-termelési értéklánc* szereplőinek hatósági felügyeletét, az ezzel összefüggő nyilvántartási és adatszolgáltatási feladatokkal egyetemben.

Az érintett termékkört és annak alapanyagát előállító, illetve azt forgalmazó értéklánci szereplők száma meghaladja a 100.000 főt. Az elmúlt időszakban, több mint 13.000 ellenőrzést végzett a Nébih, egyrészt az értéklánc tagjainak adatszolgáltatási kötelezettsége teljesülése, másrészt a piaci szereplők által kiállított fenntarthatósági nyilatkozatok valóságtartalma felülvizsgálata okán.

1.014 esetben állapítottunk meg olyan jogsértést, amelynek kapcsán vagy figyelmeztetéssel, vagy tevékenység-korlátozással, súlyosabb esetekben pedig pénzbírság kiszabásával élt a Nébih. A magyar önkéntes fenntarthatósági rendszer (BÜHG-rendszer) fennállása óta csaknem 300 millió forint összegű bírságot szabtuk ki a fenntartható bioüzemanyag-termeléssel összefüggő gazdasági tevékenység során elkövetett jogsértések miatt.

Növényfajta-vizsgálat és kísérlet

- ✓ Az elmúlt 10 év során, a CPVO (Közösségi Növényfajta Hivatal) három alkalommal (2013, 2016 és 2019) végzett minőségügyi felülvizsgálatán is megfelelt a *fajtavizsgálati* szakterület és számos új kertészeti növényfajjal bővült a vizsgálati megbízási hatáskör. Magyarország jelenleg 157 faj vizsgálatára akkreditált. A nemzetközi szabályozás szintjén 2 UPOV gyümölcs vizsgálati irányelv esetében vezető szakértői feladatokat látnak el a Nébih szakértői és mind a CPVO, mind az UPOV Magyarországon tartotta éves szakértői ülését, melynek a Nébih volt házigazdája. Az UPOV a jubileumi 50-dik Gyümölcs Munkacsoport (UPOV-TWF50) ülését is Budapesten ünnepelte.
- ✓ A magyar *növényfajtakísérleti* tevékenység 130 esztendő múltá tekint vissza. 2012-2021 között mindösszesen 2.729 állami elismerésre történő fajtabejelentés történt, (éves szinten átlagban 273), ebből a bejelentett fajták egyharmada, azaz 898 darab részesült állami elismerésben (éves átlagban 90).
- ✓ A nemzetközi kapcsolatok terén fontos esemény volt 2018-ban a Nébih és a COBORU közötti kétoldalú megállapodás aláírása.

Vetőmag, kertészeti és erdészeti szaporítóanyag felügyelet

- ✓ A *vetőmag* szakterület az eltelt 10 év alatt 3 sikeres nemzetközi ISTA akkreditációt tett, 131.816 db mintát fogadott ellenőrzési célból, 82.845 db nemzetközi ISTA bizonyítványt állított ki. A szakemberek a *vetőmagok GMO ellenőrzését* az elmúlt tíz évben 11.063 tétel esetében végezték el, ebből a legtöbbet 2021-ben (1.349 tétel) bonyolították le.
- ✓ Kiemelt kockázata miatt, a 2017-es petúnia GMO botrány óta hazánk is rendszeresen végez *dísznövény GMO-vizsgálatokat*. Öt év alatt mintegy 500 mintavétel történt, ezzel a legkockázatosabbnak vélt petúnia, kisvirágú petúnia, muskátli és cserepesszegfű fajok 412 fajtájának ellenőrzése valósult meg. 2017-ben 12 pozitív mintát találtak a szakemberek, azóta azonban a vizsgálatok negatív eredménnyel zárultak.
- ✓ A *kertészeti szaporítóanyag-felügyelet* az elmúlt két év ellenőrzései során 17 esetben több mint 4.000 illegális gyümölcsványt vont ki a forgalomból, a Nébih szakemberei több mint 1,5 millió forint bírságot szabtak ki.
- ✓ Az *erdészeti szaporítóanyag felügyelet* 2017-től végzi – a Magyar Államkincstárral évente megkötött Delegálási Szerződéssel – a VP erdészeti génmegőrzési pályázatok helyszíni ellenőrzését. Ennek során az elmúlt években több tucat in situ és ex situ génmegőrzésben, több millió euró támogatási összeg odaítélésében működtek közre a Nébih szakemberei. A szakterület az új kihívásoknak megfelelően konzorciumi pályázatok keretében próbálja az erdészeti növénynevelés és fajtanemesítés új irányát megszabni, együttműködve a Növényi Génbank Tanáccsal. Fontos célkitűzésnek tekinti a klímaváltozáshoz alkalmazkodni képes fajok és szárazságtűrő származások haladéktalan bevezetését a hazai erdőgazdálkodási gyakorlatba.

Őstermelők, családi gazdaságok

A Nébih 2013-tól üzemelteti az *őstermelőket* és családi gazdálkodókat tartalmazó nyilvántartást, amely jelenleg mintegy 450.000 gazdálkodó mezőgazdasági tevékenységével kapcsolatos adatait tartalmazza. Az adatlekérdezések és ügyintézés hatékonyabbá tétele érdekében a Nébih szakemberei több tízezer partner adatának tisztítását, pótlását végezték el.

Állatnyilvántartás, ENAR rendszer

- ✓ Az elmúlt 10 év során a Nébih az *állatnyilvántartó (ENAR) rendszerekben* tárolt több százezer tartó, és több millió egyed adatainak naprakész nyilvántartásával folyamatosan ellátta az állatalapú támogatások jogosultság igazolásához szükséges adatok határidőre történő átadását a kifizető ügynökség felé, ezzel is segítve, hogy a tartók mindig időben hozzájuthassanak az őket megillető támogatási összegekhez.
- ✓ 2012-től teljeskörűvé tettük annak lehetőségét, hogy egy virtuális felületen, a „webENAR”-on keresztül az állattartók, az önálló tenyészetek ENAR felelősei, valamint a megyei körzetbe sorolt tenyészetek kapcsolattartó állatorvosai adatot közöljenek az állatalapú központi adatbázis (ENAR) felé. Ez a lehetőség elsősorban a szarvasmarhaféléket érinti, de juh/kecske, sertés és baromfi fajok esetén is nyitottá vált.
- ✓ Az elmúlt 10 évben éves szinten mintegy 600.000 db marhalevelet ad ki a Nébih, amelynek a 80%-a a webENAR-on beadott, online ügyintézésből fakad.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Fenntartható gazdálkodás

Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv

A Növényvédelmi Bizottság – melynek tagjait az AM, a Nébih és az érintett szakmai szervezetek delegálják – 2012-ben megalkotta a Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Tervet (NNCST). Az NNCST célokat, intézkedéseket és ütemterveket állapít meg az integrált növényvédelem és az alternatív növényvédelmi megközelítések és technológiák kifejlesztésének, bevezetésének ösztönzésére, annak érdekében, hogy csökkenjen a növényvédőszerektől való függőség, valamint a növényvédőszer-használat emberi egészségre és környezetre jelentett kockázata. Az uniós célkitűzésekkel is harmonizáló cselekvési terv különösen szem előtt tartja a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok, a méhek és más beporzó rovarok és növények védelmét.

Talajvédelmi Cselekvési Terv

Magyarország talajainak állapota összességében nem kedvezőtlen, azonban a mezőgazdálkodással érintett termőtalajokat funkció-képességük ellátásában akadályozó és termékenységüket csökkentő, degradációs folyamatok veszélyeztetik. Éppen ezért a talajvédelem gyakorlata a földhasználók és a hatóság szempontjából is megújításra szorul, melynek lépéseit a *Talajvédelmi Cselekvési Terv* foglalja össze. A terv három stratégiai cél elérését tűzte ki, ezek a „hatásos talajvédelem”, „talajvédelmi tudásmenedzsment” és a „modern alpinfrastruktúra kialakítása”.

Zöldség-gyümölcs ellenőrzés

- ✓ Az elmúlt 10 évben a Nébih szakmai koordinálásával országszerte több mint 100 ezer *zöldség- és gyümölcstétel vizsgálata* zajlott le a belföldi forgalmazók ellenőrzése során, valamint több mint 150 ezer import és export zöldség- és gyümölcstétel minőségellenőrzése történt meg a határállomásokon és feladóhelyeken. A szakmai

koordináción felül a Nébih ellenőrei közvetlenül is részt vettek kiemelt és kampányszerű ellenőrzési akciókban, társszervekkel együtt és önállóan is.

- ✓ A zöldség-gyümölcs termékeken belül az *iskolagyümölcs* és a *földrajzi eredetvédett termékek* rendszeres ellenőrzése hozzájárult ahhoz, hogy az iskolás gyerekek rendszeresen jó minőségű gyümölcsöt kaphassanak, valamint az Európai Unió eredetvédeltségét szerzett és ellenőrzött minőségű magyar zöldség-gyümölcs termékek tovább öregbítik hazánk jó hírét a világban.
- ✓ Az EU által kialakított, növényi termékek kiemelt import ellenőrzési rendszere keretében 10 év alatt a Nébih szakmai koordinálásával több tízezer nem állati eredetű élelmiszer tétel vizsgálata történt meg a határállomásokon.

Növényegészségügy

- ✓ A szőlő aranyszínű sárgaság (Flavescence dorée, FD) betegség kórokozójára vonatkozóan a szükséges védelmi intézkedésekről Nemzeti Készenléti Tervet készített a Nébih 2014-ben.
- ✓ A sikeresen működő kommunikációs gyakorlat elismeréseként 2019-ben beépült egy hazai útmutató az EPPO PM 3/86 számú, „*A karantén és az új károsítók jelentette fenyegetések társadalmi tudatosítása*” című szabványába. A szabvány az EPPO Növényvédelmi Információs Paneljében működő nemzetközi műhelymunka eredményeként három év alatt készült el.
- ✓ A következetes zárlati intézkedéseknek és azok betartatásának köszönhetően jelentősen csökkent Magyarországon a zárlati Globodera spp. fonálféreg fajok előfordulása.
- ✓ 2019-ben alapjaiban újult meg az európai uniós *növényegészségügyi rendszer*, ezzel reagálva az egyre fokozódó károsító-nyomásra. Az új rendszerrel az EU átállt az új uniós növényegészségügyi rendszer alkalmazására, amely Magyarországon is – széles körű előkészítést követően – zökkenőmentesen zajlott le.

Engedélyezés

- ✓ Sikeresen megtörtént az átállás az új, egységes európai uniós *növényvédőszer-engedélyezési rendszerre*.
- ✓ Az utóbbi 10 évben, az uniós eljárásnak megfelelően, zonális értékelés alapján 1.246 új alapengedélyt adott ki a Nébih *növényvédőszer-készítmények* részére, valamint több mint 3.200 engedélykírtot az egyéb engedélyeket (származtatott, párhuzamos) is beleszámolva.
- ✓ Kiemelt feladatként kezelve, 2012 óta közel ezer kiskultúrás problémára adtunk megoldást *engedélykírt-kiterjesztéssel*.
- ✓ Termésmnövelő készítmény 2.455 db van a piacon, amit a hazai jogszabály alapján engedélyeztünk.
- ✓ A növényvédőszer adatbázisa naprakész, a termésmnövelők is mind megtalálhatóak a honlapon. Az ökológiai gazdálkodásban felhasználható készítmények listázva megtalálhatóak a honlapunkon.
- ✓ Az új uniós termésmnövelő rendeletre Magyarország nevében tudományosan megalapozott derogációs kérelmet nyújtottunk be, megkaptuk az alacsonyabb toxikus Cd szint

betartására vonatkozó derogációnkat, amivel Magyarország talaját és az emberek egészségét óvjuk.

Értékelés

- ✓ A növényvédőszer-hatóanyagok és készítmények, valamint a termésnövelő anyagok engedélyezését megelőző szakmai *értékelések* területén a szakértői kapacitás bővítésének eredményeként látványosan megemelkedett a hatósági döntések száma.
- ✓ Kiemelt feladatként kezeljük a kisebb jelentőségű kultúrákban jelentkező növényvédelmi technológiai hiányok, problémák megoldását.
- ✓ Az *integrált növényvédelem* bevezetésének szakmai alapjait folyamatosan lefektetve és aktualizálva segítjük a folyamatot és a hatósági feladatokat.
- ✓ Kiemelendő továbbá a *Hatodik Országos Szántóföldi Gyomfelvételezés* koordinációja. A 202 községhatárt érintő felvételezések befejeződtek, jelenleg az adatok feldolgozása zajlik.

Állategészségügy

Állategészségügy, járványügy

Magyarország számos betegség tekintetében is jelentős eredményeket ért el az elmúlt évtized-évtizedek állategészségügyi munkájának köszönhetően, az elért eredmények hivatalos elismerések formájában a magyar állattartás helyzetét is javítják:

- ✓ az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a mentesség éveken át tartó adminisztratív igazolásával sikerült elérni, hogy a szarvasmarha gümőkórtól való mentességünket az EU is hivatalosan elismerje;
- ✓ az Európai Unió 2021. február 23-tól kéknyelv betegségtől újra mentes országnak ismerte el Magyarországot;
- ✓ a Nemzetközi Állatjárványügyi Hivatal (OIE) 2014. május 27-én a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma (BSE) szempontjából elhanyagolható kockázatú kategóriájú országok közé sorolta Magyarországot;
- ✓ 2014. május 27-én Magyarország megkapta az OIE-től a kiskérődzők pestisétől (PPR) való történelmi mentes státuszt;
- ✓ 2015-ben az Európai Unió tagállamai egyhangú döntéssel Magyarország teljes területét mentesnek nyilvánították a sertésállományokat veszélyeztető Aujeszky-betegségtől;
- ✓ az OIE 2022. február 4-én publikálta hivatalos oldalán Magyarország nyilatkozatát a veszettségtől való mentességről;
- ✓ a sertésállományoknak a sertés reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától (PRRS) való mentesítési programja 2022 februárjában sikeresen véget ért;
- ✓ a fentiekén túl az EU által bizonyos állatbetegségek elleni mentesítésre társfinanszírozásban biztosított keretösszegeből évente 6-7 millió euró EU opcionálisan lehívható támogatást szereztünk vissza az állami költségvetésnek a megfelelő szakmai jelentések benyújtásával.

Állategészségügyi nyomonkövetés

Szakmai tevékenységünket fémjelzi

- ✓ több ezer állategészségügyi exportbizonyítvány elkészítése és véleményezése;
- ✓ 23 szakterületi ellenőrzés lebonyolítása 2013 óta állati melléktermék és határellenőrzés témákban;
- ✓ az EU állategészségügyi határellenőrzésnek kiemelt felügyelete és koordinálása;
- ✓ több mint 30 darab, EU-s és 3. országi állategészségügyi auditban való részvétel;
- ✓ 50-nél több szakcikk, információs anyag elkészítése;
- ✓ a Brexittel összefüggő szakterületi változások lebonyolítása.

Állatvédelem

- ✓ A felelős kutyatartás minél szélesebb körű elterjesztése, valamint a felelőtlen állattartásból származó kóborkutya-populáció mederben tartása érdekében számos érdemi intézkedés történt, amelyeknek a Nébih kezdeményezője vagy aktív résztvevője volt.
- ✓ Jelentős mérföldkő volt, amikor sikerült elérnünk, hogy 2013 január 1-től valamennyi 4 hónaposnál idősebb ebet csak egyedileg megjelölve lehet tartani, és az ebek adatai az általunk működtetett állami eb adatbázisban kerülnek rögzítésre. Ezen adatok az elmúlt években számos hatósági munkához, valamint állatvédelmi, ebrendészeti jellegű tervezési feladatokhoz adtak biztos kiindulási alapot. Az *ebregisztert* hatóságunk mellett sikerrel használják többek között az önkormányzatok és a nyomozó hatóságok is.
- ✓ Nemzeti jogszabályi szinten – az EU joganyagán messze túlmutatóan – részletes előírások léptek életbe a kedvtelésből tartott állatok tartásával és kereskedelmével kapcsolatban, valamint a Büntető Törvénykönyv állatkínzásra vonatkozó fejezete is folyamatosan igazodik a gyakorlati tapasztalatok által generált igényekhez. Szakmai elvek mentén átalakítottuk a veszélyes ebekre vonatkozó szabályozást is.
- ✓ Hosszú évek szakmai előkészítő munkájának gyümölcseként 2021 év végén megjelent a *kóbor állatokkal kapcsolatos jogszabály*, amely korszerű alapokra helyezi az ebrendészeti tevékenységet.
- ✓ A jogszabályi keretek kialakítása mellett kiemelt figyelmet szentelünk a *szemléletformálásnak* is, számos nagysikerű kiadvány – *Kutyakötelesség*, *Harmóniában együtt*, *Fogadj örökbe* – és oktatási anyag – *Gazdijogi* – összeállításában és népszerűsítésében vállaltunk szerepet.
- ✓ A *kölyökkutya-kereskedelem* negatív hatásait ellensúlyozandó a közreműködő hatósági állatorvosok részére szigorú eljárásrend került kidolgozásra, e mellett láthatóvá tettük a kutyakereskedők részére beszállító kutyaszaporítók tevékenységét, így lehetővé téve a hatósági kontrollt az állatvédelmi előírások biztosítása és a nyomonkövethetőség érdekében.

Járványvédelem

2018 áprilisában, az afrikai sertéspestis (ASP) magyarországi megállapításakor az országos főállatorvos külön *járványvédelmi központot* állította fel annak kezelésére. Tekintettel az ASP

járványtanára és valószínűsíthetően hosszú távú jelenlétére, indokolttá vált a központ állandó önálló szervezeti egységbe szervezése, amely a Nébih-en belül 2020-ban történt meg.

Az egység szakértői a bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegség kitörése esetén meghatározzák a járványvédelmi stratégiát, koordinálják a védekezést, közvetlenül irányítják a helyi járványvédelmi központok munkáját. Jelenleg mindezt két betegség, az afrikai sertéspestis (ASP) és a magaspatogenitású madárinfluenza esetében végzik, melyek kapcsán kiemelt feladat a nemzetközi kapcsolattartásban való részvétel is.

Az ASP 2018-as megjelenés óta hazánk vaddisznóállományában folyamatosan jelen van és a szabadban élő vaddisznókban való előfordulása miatt sokáig jelen is lesz. Mindezidáig közel 12.000 pozitív vaddisznó esetet diagnosztizáltunk.

A tudomány legújabb eredményeire, valamint a nemzetközi tapasztalatokra épülő járványvédelmi intézkedések fegyelmezett végrehajtásának eredményeképpen a járvány vaddisznók közötti terjedésének, új területek érintetté válásának egyértelmű lassulása látszik. A legjelentősebb eredmény, hogy Magyarország házisertés-állományát mindezidáig sikerült megvédeni a betegségtől. A jövőre nézve is ez az egyik legfontosabb cél.

A magaspatogenitású madárinfluenza behurcolásának veszélye hazánkban is folyamatosan jelen van, elsősorban a vándorló vadmadarak révén. A legfontosabb cél, hogy intézkedéseinkkel, illetve azok betartásának folyamatos ellenőrzésével megakadályozzuk a vírus behurcolását. De ugyanilyen fontos, hogy amennyiben a betegség baromfi állományainkban mégis megjelenik, akadályozzuk meg annak tovább terjedését, kiterjedt járvány kialakulását. Az intenzív védekezés nagyon nagy terhet ró mind a központi, mind a területi állategészségügyi szolgálatra, de az egész baromfi ágazatra is. Egy hosszabb, békésebb időszakot követően 2016 év végén érte el hazánkat az akkori világjárvány, jelentős számú megbetegedést okozva. Bár Európában az ezt követő időszakban is szórványosan jelen volt, de Magyarországot 2020 elejéig elkerülte a betegség, azóta azonban vissza-visszatérően jelen van hazánkban is. A 2016-os járvány óta napjainkig 635 kitöréssel kapcsolatban kellett intézkednünk, amely több mint 11 millió baromfit érintett.

Élelmiszerlánc-biztonsági laboratórium

Ahhoz, hogy az élelmiszer, takarmány, állat- és növényegészségügyi, állatgyógyászati hatósági minták biztonságosan és gyorsan a budapesti és vidéki vizsgálólaborjainkba jussanak, a Nébih létrehozta és 10 éve szabályozott keretek között működteti, fejleszti hatósági mintaszállítási rendszerét, amely országosan több mint 60 hatósági mintafelvételi pontot ölel fel.

2018. november 1-jén összesen 22 budapesti és vidéki laboratórium összefogásával létrejött egy önálló szervezeti egység. Ezen laboratóriumok az elmúlt 10 évben 1.300.000 minta 17.800.000 db vizsgálatát végezték el.

Tudományos tevékenység, nemzetközi kapcsolatok

- ✓ A Nébih 2018 óta vesz részt a *FAO/WHO Codex Alimentarius Analitikai és Mintavételi Módszerek Szakbizottság* (CCMAS) munkafolyamatának és konferenciáinak

szervezésében, melyben az alelnöki, 2019 óta pedig az elnöki tisztséget is betölti. A koronavírus következtében a legutóbbi 2021-es konferencia virtuális keretek között zajlott, 75 ország és 20 nemzetközi szervezet 450 delegáltjának részvételével.

- ✓ 2021-ben megalakult a *Magyar Talajvédelmi Laboratóriumi Hálózat*, a HUNSOLAN. A FAO által létrehozott GLOSOLAN (Globális Talajlaboratóriumi Hálózat) tagjaként célja, hogy a talajvizsgálatok területén használt módszereket harmonizálják, a talajvédelmi vizsgálatokat tökéletesítsék. Eddig 33 laboratórium csatlakozott a HUNSOLAN-hoz, köztük a Nébih pécsi és velencei talajvédelmi laboratóriuma, utóbbi a szervezet koordinátori feladatait is ellátja.
- ✓ A Nébih hívta életre 2021-ben a *Mikotoxin Konzorcium* nevű szakmai együttműködést, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, a Debreceni Egyetem, az Állatorvostudományi Egyetem és a Nemzeti Népegészségügyi Központ részvételével. Célja a mikotoxinok hazai előfordulásának feltérképezése a bevitel csökkentése érdekében, valamint a hazai agrárszektor felkészítése az éghajlatváltozás miatti kihívások kezelésére.
- ✓ Laboratóriumi munkatársaink az elmúlt 10 évben rendszeres résztvevői voltak az Európai Unió Bizottsága által szervezett BTSF (Better Training for Safer Food) képzéseknek, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA) és az EURL laboratóriumok által szervezett workshopoknak, Twinning projekteknek, ahol minőségirányítással, sugárvédelemmel, érzékszervi vizsgálatokkal, új mérés technikákkal kapcsolatos ismereteiket bővítették. Mikrobiológiai tréninget tartottak szaúd-arábiai, és radioanalitikai gyakorlati workshopot malawi, katari, albán, jamaikai és kirgiz kollégáknak.

Állatdiagnosztika

A Nébih első 10 évét állategészségügyi területen a hazánkban megjelenő, részben eddig nálunk elő nem forduló fertőző betegségek határozták meg. Ebben az időszakban a Nébih állatdiagnosztikai munkájában jelentős eltolódás következett be. Míg korábban az állattartás, állati termékek gazdaságos előállítására hatással levő betegségek álltak a fókuszban, néhány éve a hatósági döntés megalapozásához szükséges, a bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségek miatti hatósági vizsgálatok kerültek többségbe.

A Nébih megalakulása egybeesett a Schmallenberg (SBV) fertőzés felbukkanásával és európai elterjedésével. A korábban ismeretlen betegség kóroktanának tisztázása, a vizsgálati módszer kidolgozása kötötte le akkor az igazgatóság szakembereinek figyelmét.

A következő kihívás a kétnyelv (BT) betegség megjelenése volt. A betegség korábban, 2008-ban is megjelent az országban, akkor import szarvasmarhák hordozták. Azonban a 2014-2015-ös években veszélyesebb helyzet alakult ki, mert a vírust terjesztő szúnyogok jelentek meg, a betegséget szarvasmarha- és juhállományokban is kimutatta a laboratórium.

Már 2011-ben ismeretes volt az ASP terjedése a keleti szomszédunknál, így az állatdiagnosztikai laboratórium megtette az első lépéseket a felkészülésben. 2017-ben a kór határunktól keletre 20 km-en belülre került. Az igazgatóság megszervezte a vaddisznó hullák,

kilőtt egyedek folyamatos egyedi PCR vizsgálatát. Az ASP vizsgálata, míg a 2012 évben még százas nagyságrend volt, 2021-re már 245 ezer minta feldolgozását jelentette.

A 2016-2017-es években madárinfluenza (AI) járvány sújtotta az ország baromfiállományát. Tíz évvel az első nagy gazdasági kárt okozó járványt követően már nagy tapasztalattal, korszerű molekuláris biológiai laboratóriummal, képzett munkatársakkal vettük fel a küzdelmet, és fél év alatt nagyságrendileg négyszázezer mintát dolgoztunk fel.

Az utóbbi években a madárinfluenza továbbra is rendre megjelenik, nagy kiterjedésű járványokat okoz, a vírusra irányuló vizsgálati igény megsokszorozódott, folyamatosná vált. 2020 tavaszán, egy héten belül következett be a COVID-19 humán járvány miatti korlátozások bevezetése és a madárinfluenza járvány kitörése, amely szintén különösen nagy kihívás volt a Nébih állatdiagnosztikai szakemberei számára.

Az elmúlt 10 évben az állatdiagnosztikai laboratórium vizsgálatainak száma 80%-kal emelkedett, a tíz év alatt a mintaszám több mint 10 millió volt, a vizsgálatok száma pedig meghaladta a 15 milliót.

A magyarországi mentességek megszerzése egy-egy mérföldkő a szakterület életében, amiket az „Állategészségügy, járványügy” fejezetekben részleteztünk.

Az állategészségügyi diagnosztikát kiszolgáló szakrendszeri program cseréjére irányuló több évnyi fejlesztés után 2022. január 1-én sikeresen bevezettük az új *LABOR rendszert*, mellyel megvalósult az állategészségügyi diagnosztikához kapcsolódó adminisztratív rendszer teljes körű átvezetése a digitális térbe. Állatdiagnosztikai szempontból jelentős sikerként éljük meg az új rendszer bevezetését, melyet a program használatára vonatkozó pozitív visszajelzések is erősítenek, mind a munkatársak, mind a hatósági és szolgáltató szakemberek, valamint az ügyfelek részéről.

Állatgyógyászati termékek

A Nébih az állatgyógyászati termékek hatósági engedélyezése és ellenőrzése területén végzett munkájával hozzájárult ahhoz, hogy a hazai állatállományok számára folyamatosan rendelkezésre álljanak a megfelelő minőségű, ártalmatlan és hatékony termékek. A nemzetközi engedélyezési eljárások koordinálásával és a magyar gyártóhelyek GMP minősítésével elősegítettük a magyar cégek kilépését az Európai Unió és a harmadik országok piacára.

Hatóságunk évente mintegy 2.500 határozatot ad ki a készítmények forgalomba hozatali engedélyével kapcsolatban (új engedély, módosítás, megújítás), amely jelentős emelkedés a 10 évvel ezelőtti, 1.400 körüli számhoz viszonyítva.

Szakembereink az elmúlt 10 évben nyilvántartásba vettek több mint 2.100 gyógyhatású készítményt, ápolószert és segédanyagot ellenőrizhetővé téve ennek a korábban nem engedélyköteles termékcsoporthoz a piacát.

Hivatalunk Európai Uniós elismertségét jelzi, hogy 2019-ben Zamárdiban szerveztük meg a két legfontosabb, törzskönyvezéssel foglalkozó EU-s munkacsoport kihelyezett ülését. Emellett a Nébih aktívan részt vett az Európai Unió többéves jogszabályalkotási munkájában, melynek

eredményeként a szakterület 2022. január 28-a óta új jogszabályi keretek között működik. Mindezt számos szakmai fórumon, konferencián, értekezleten mutattuk be a hazai ipar szereplőinek.

A Nébih évek óta fontos feladatot tölt be az *antibiotikum rezisztencia visszaszorításában* és a felelős antibiotikumhasználat elterjesztésében, ezeket a szakmai szempontokat már az antibiotikum-tartalmú készítmények engedélyezése során is figyelembe vesszük. Felülvizsgáltuk és szükség szerint módosítottuk az antibiotikum-tartalmú gyógypremixek és az ivóvízben alkalmazható antibiotikumok termékirodalmát. Több mint 10 éve végzünk adatgyűjtést a Magyarországon forgalmazott állatgyógyászati antibiotikumokkal kapcsolatban, idén februárban pedig megkezdődött a felhasználási adatok gyűjtése is. Részt veszünk a jogszabályalkotásban, valamint az egyetemi oktatásban, az állatorvosok továbbképzésében, az állattartók szemléletformálásában. Az állatgyógyászati termékek több alkalommal megjelentek a Szupermenta tesztekben.

Borászat és alkoholos italok

A borászati és alkoholos termékek hatósági ellenőrzése területén is számos eredményre lehetünk büszkék az elmúlt 10 évben, amelyekkel hathatósan hozzájárultunk a bor és szeszes ital ágazat átláthatóságához, a feketegazdaság kifehérítéséhez és a tisztességes, hazai bor- és pálinkatermelők helyzetének erősítéséhez.

- ✓ Sikerként könyvelhetjük el, hogy az ezredforduló idején és a 2010-es évek elején még nagy mennyiségben hazánkba érkező gyenge minőségű import borászati termékek mennyisége a szisztematikus ellenőrzéseink révén jelentősen visszaszorult, növelve ezzel az érintett árkategóriában piacra kerülő *magyar termékek versenyképességét* (5-600 ezer hl-ről gyakorlatilag 0 hl-re).
- ✓ Ugyancsak a Nébih szakemberei által végzett következetes munka eredményének tudható be, hogy a borászati termékek forgalomba hozatalához szükséges eljárások száma folyamatos emelkedést mutat. Ez egyúttal azt is jelzi, hogy egyre több termelő értékesíti borait, egyéb borászati termékeit jogkövető módon (2010-ben kiadott forgalombahozatali engedélyek 10.494 db, 2021-ben kiadott forgalombahozatali azonosítók 15.561 db).
- ✓ A folyamatos és szigorú ellenőrzések eredménye a pálinkatermékek tekintetében is megfigyelhető – a pálinkatermékek ellenőrzése 2013 óta kiemelt ellenőrzési területnek számít –, hiszen amíg pl. 2017-ben 49 hatósági ellenőrzés állapított meg jogsértést, egy évvel később ez a szám már csak 11 volt, vagyis 11%-ról 3%-ra csökkent ezen a területen feltárt jogsértések száma. Nem csak a jogsértések száma csökkent, hanem azok jellege is megváltozott. Amióta laboratóriumunk a pálinkatermékek gyümölcseredetének vizsgálatára is alkalmas izotópvizsgálatokat (SNIF-NMR, IR-MS) bevezette, jelentősen csökken a pálinkahamisítás, hiszen a jogsértéssel próbálkozókat számíthatnak rá, hogy a hatósági ellenőrzések során felderítésre kerül, ha az adott termék alkoholtartalma nem a címkén feltüntetett gyümölcsből származik.
- ✓ További számos korszerű *laboratóriumi fejlesztést* hajtottunk végre az elmúlt időszakban, annak érdekében, hogy az eredetvédelmi kontrollt erősítsük. (pl. Foodscreener NMR

berendezéssel borászati termékek évjárat, termőhely, fajta azonosítási vizsgálatok bevezetése). A borászati termékek Oxigén izotóp vizsgálata alig egy éve nyújt lehetőséget annak kompetens megállapítására, hogy a borászati termékek előállításához egyébként nem megengedett víz került hozzáadásra. Vizsgálataink során az eltelt rövid időszakban is több esetben derítettünk fel ilyen jellegű jogsértéseket (1200 hl vizezett bor került kivonásra a forgalomból).

- ✓ Az elmúlt 5 évben borászati és alkoholos termékekkel kapcsolatos jogsértések során 562 millió forint bírság került kiszabásra.
- ✓ Az ágazati szereplőktől és a fogyasztóktól egyaránt érkező pozitív visszajelzések szerint nagy sikerrel szervezzük a különböző *bor és pálinka versenyeket, bor- és pálinka kiválóság programokat*. A különböző hazai és nemzetközi bor- és pálinkaversenyek, szakmai megmérettetések minőségbiztosításához a legkorszerűbb analitikai műszerparkunk segítségével laboratóriumi támogatást is nyújtottunk, kizárva a versenyekből a nem szabályosan, vagy nem megfelelően előállított termékeket. Több jelentős szakmai rendezvényen (pl. Budavári Borfesztivál, Rosalia) vettünk részt kitelepüléssel, interaktív kóstolókkal, amelyek a fogyasztói tudatosság és a mértékletes alkoholfogyasztás népszerűsítését szolgálják.
- ✓ Ugyancsak a fogyasztóknak nyújt segítséget, eligazodási lehetőséget a borok származása tekintetében a bárki által ingyenesen letölthető Nébih Navigátor borászati alkalmazás modulja, amelynek segítségével a palackon feltüntetett négybetűs forgalomba hozatali azonosító alapján könnyedén ellenőrizhető, hogy az adott termék jogszerűen került-e forgalomba, illetve az alkalmazás révén az előállító is azonnal értesülhet a forgalomba hozatal jogosságának megadásáról is.
- ✓ Az utóbbi években mind az előállítók, mind a fogyasztók számára több tájékoztató kiadvány szerkesztésében és kiadásában vettünk részt segítve ezzel az élelmiszerlánc szereplőit a jogszerű működésben (szakterületet érintő hatósági- és jelölési útmutatók, bor- és pálinka kiválóság könyvek, Aszú- és Pezsgőkiválóság könyve, „Mindent a sörről kiadvány”).

Faanyagterméklánc-felügyelet

A jogszerűtlen faanyagkereskedelmi tevékenység elleni eredményes hatósági fellépés kétirányú: magában foglalja a megelőzést, valamint jogsértés esetén a hatékony szankciók alkalmazását.

- ✓ A megelőzés részeként a hirdetés-ellenőrzéseket 2018 októberében kezdték el a Nébih EUTR szakemberei. Innentől számítva ez idáig 16.383-ból 6.248 jogszerűtlen hirdetést eltávolítottunk. Az EUTR honlaprészen folyamatosan közzétesszük a fogyasztókat megkárosító kereskedők adatait és minden aktuális tudnivalóról, új információról a legrövidebb időn belül tájékoztatást adunk ki.
- ✓ A Nébih 2015 óta végzi a faanyagkereskedelmi lánc hatósági felügyeletét, melynek során döntéseit egyfokú közigazgatási eljárásban hozza, azaz az egyetlen lehetséges jogorvoslati út a közigazgatási per megindítása az arra illetékes törvényszék előtt. Az

évente meghozott több száz döntésnek elenyésző hányada, mintegy 0,5%-a miatt indul közigazgatási per. Az eddig lezárult perek 85%-a esetén a Nébih javára döntött a törvényszék. A lezárt perek 10%-a jutott el a legfőbb bírói fórum elé, melyek közül minden esetben a Nébih javára döntött a Kúria.

- ✓ Az elmúlt évek alatt összesen 1.594 esetben hozott a hatóság érdemi döntést, 774 esetben határozatban kért adatszolgáltatást a faanyagkereskedelmi láncban érintett szereplőktől. A jogszerű működés vizsgálata során 2.306 alkalommal végzést adott ki a hatóság annak érdekében, hogy a tényállást fel tudja tárni.
- ✓ EUTR felügyelőink 549 alkalommal végeztek helyszíni ellenőrző vizsgálatokat.

A faanyagkereskedelem-felügyeleti tevékenység során eddig összesen 6.610 m³ fatermék elkobzására került sor, melyből 4.349 m³ faterméket már közérdekű célból kiosztottunk a rászorulóknak a közhasznú szervezetek, egyházak, önkormányzatok útján.

A Nébih EUTR részleg működésének sarokszámait szemlélteti az alábbi táblázat:

Év	Eljárási bírság száma	Eljárási bírság összege	Erdővédelmi bírság száma	Erdővédelmi bírság összege	Bevétel elkobzás száma	Bevétel elkobzás összege
2016	-	-	-	-	-	-
2017	78	2.235.000 Ft	30	8.983.800 Ft	-	-
2018	207	5.710.000 Ft	92	30.327.950 Ft	4	25.060.620 Ft
2019	82	3.420.000 Ft	68	22.050.000 Ft	7	59.119.846 Ft
2020	149	4.500.000 Ft	228	44.750.000 Ft	4	16.398.962 Ft
2021	93	3.460.000 Ft	233	74 800 000 Ft	6	99.559.809 Ft és 790.924 Euró
Összesen	609	19.325.000 Ft	651	180.911.750 Ft	21	200.139.237 Ft és és 790.924 EU

Felügyeleti díj ellenőrzések

2013 óta összesen 2.421 eljárást indítottunk felügyeleti díj bevallás és befizetés ellenőrzése miatt. Ennek során több mint 2,7 milliárd forint felügyeleti díj-különbözetet, 131 millió forint késedelmi pótlékot és 35 millió forint mulasztási bírságot állapítottunk meg.

Részben a fentieknek is köszönhető, hogy míg 2012-ben 10,6 milliárd forint összértékű felügyeleti díj bevallás készült, 2021-re ez már a 16,2 milliárd forintot is meghaladta.

Tisztességtelen forgalmazói magatartás

A Nébih 10 éves fennállása alatt a tisztességtelen forgalmazói magatartás elleni fellépés eredményeként hozzávetőleg 900 ellenőrzést végeztünk, és több mint 200 esetben állapítottunk meg jogsértést. A jogerősen kiszabott és befizetett bírságok összege az elmúlt 10 évben meghaladta a 1,5 milliárd forintot. Az ellenőrzések hatására a fizetési fegyelem jelentősen javult, mára az országos kiskereskedelmi láncok a számlák elenyésző hányadát fizetik ki 30 napon túl. Visszaszorult az a gyakorlat is, hogy a kereskedők erőfölényükkel visszaélve, valós ellenszolgáltatások nélkül kötelezik fizetésre a beszállítókat. Összességében elmondhatjuk, hogy a következetes és kitartó hatósági fellépés eredményeként a magyar beszállítók alkupozíciója jelentősen javult a kiskereskedelmi láncokkal szemben.

Új élelmiszer

Az elmúlt 10 évben a Nébih 55 alkalommal képviselte hazánkat a Bizottság Új élelmiszerek munkacsoportjában, melynek során több mint 100 új élelmiszeres engedély kiadásában, valamint 15 harmadik országban hagyományos élelmiszer bejelentéssel kapcsolatos értékelésben vett részt tagállami szerepkörben, külső szakértői panel támogatásával. A munkacsoport munkájában ezen túl az új élelmiszerek uniós jegyzékének létrehozásában, az új élelmiszer katalógus létrehozásában és folyamatos frissítésében láttunk el feladatot. A tagállamokhoz 65 státusz-meghatározási kérelmet nyújtottak be, melynek véleményezésében a Nébih részt vett, és melyből egy kérelem értékelése a Nébih-ben történt. A Bizottsági szakfordítók munkáját szakmai kérdésekben támogatjuk, több mint 40 konzultációra került sor az elmúlt években. Hatósági szerepkörben támogatjuk a vállalkozásokat az új élelmiszerekkel kapcsolatos kérdésekben, évente átlagosan 85 ügyben adtunk szakvéleményt.

Kockázatfigyelés, kockázatkezelés, kockázatkommunikáció, kríziskoordináció

A Nébih – egyetlen, nemzeti kapcsolattartó pontként – részt vesz az *Európai Unió riasztási rendszer* működtetésében (ACN – melyek részei pl.: RASFF, AAC, FFN) és az EU-s krízis koordinátori munkacsoport munkájában.

A rendszeren keresztül történő kommunikáció célja, hogy a fogyasztókhöz ne jussanak el azok az élelmiszerláncot érintő kockázatos, nem megfelelő termékek, amelyekre az egyes országok

hatóságai fényt derítettek, vagy a felelős élelmiszeripari vállalkozások jelentettek, esetleg fogyasztói bejelentés érkezett.

A gyors, vásárlói tájékoztatás érdekében a hazánkat érintő, kifogásolt termékek adatait soron kívül közzé tesszük a Nébih portálon és 2022-től a Nébih Facebook oldalán is.

A 10 év alatt a Nébih társhatóságaival együttműködve közel 1500 Magyarországot érintő RASFF ügyet kezelt, több mint 300 AAC ügyben nyújtott segítséget, és közel 150 FF ügy során göngyöltetett fel csalási szándékkal vezérelt illegális tevékenységet.

Az elmúlt 10 év, hazánkat is érintő jelentős „élelmiszerbotrányairól” szintén a RASFF-on keresztül értesültünk. Ezáltal a Nébih hatósági szakemberei gyorsan és hatékonyan tehetők meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a kifogásolt élelmiszerek ne jelenthessenek veszélyt a magyar fogyasztók egészségére. Ilyenek voltak például a hamisított marhahús (színezett sertéshús), a lóhúsbotrány, a szarvasgombás pesztó okozta botulizmus, a fipronil-botrány, növényvédőszerrel szennyezett kínai goji bogyó, etilénoxid-szennyezettség.

2022 januárjában indult útjára a Nébih kockázatfigyelői Facebook oldala, a *Rizikometer*.

A Nébih 2020. július 1-jén egy új alkalmazást vezetett be az ügyfelek kiszolgálására. A *Nébo* nevet viselő *chatbot* a hét minden napján, napi 24 órában válaszol a hivatal Facebook Messenger felületén felkereső ügyfelek kérdéseire, fogadja az élelmiszerlánc-biztonsági bejelentéseket. A felületen hetente 10-15 élelmiszerlánc témájú bejelentést tesznek az ügyfelek és 5-10 egyedi kérdéssel fordulnak a hivatalhoz ezen a felületen.

Sajtókommunikáció

A Nébih alapelvei között kiemelt helyet foglal el a hiteles és hatékony tájékoztatás. Ennek érdekében az elmúlt 10 évben kialakítottuk a gyors, ugyanakkor a szakmai alaposítást is magába foglaló sajtókommunikáció folyamatát. Napi kapcsolatban állunk számos országos és tematikus médium munkatársával.

2012 óta 911 sajtóközleményt jelentettünk meg, 9782 sajtómegkeresésre adtunk választ (ezek 78%-ára aznap vagy 1 napon belül). Javarást ezen tájékoztató munka eredményeként 2013 óta több mint 108.000 ezer sajtómegjelenés született a Nébih-ről, a Nébih témáival kapcsolatban.

Ügyfélszolgálat

A Nébih ügyfélszolgálat 10 év alatt az élelmiszerlánc-felügyeleti díj köré szerveződő tematikus ügyfélszolgálatból nőtte ki magát a mai, 5 fő témakörben üzemelő, a hivatal minden szakterületét felölelő, központi szolgáltatójává. Az Általános, Felügyeleti díj, ZöldSzám és ENAR Ügyfélszolgálat, valamint a Lóútlelél Iroda naponta több száz megkeresést kezel és közvetít, az ingyenesen hívható *ZöldSzám* vonal pedig a nap 24 órájában fogadja a közérdekű bejelentéseket. Míg kezdetben az ügyfelek csak telefonon tehetők bejelentést, mára az ügyfélszolgálat a Nébih applikáción, Facebook-on, email-en és e-papíron keresztül érkező megkereséseket is fogadja.

Év	Bejelentések száma (darab)	Rendelkezésre álló csatornák
2012	150	telefon
2013	350	
2014	693	
2015	960	telefon, applikáció
2016	1.794	
2017	1.876	
2018	2.069	telefon, applikáció, Facebook
2019	2.687	telefon, applikáció, Facebook, e-mail
2020	3.197	telefon, applikáció, Facebook, e-mail, e-papír
2021	2.859	
Összesen:	16.635	

A kifogások minden évben leginkább a higiéniai feltételek hiányára, fogyasztásra alkalmatlannak ítélt élelmiszerre vonatkoztak, 2019-től azonban megfigyelhető az állatvédelemmel és illegális szaporítással kapcsolatos bejelentések tendenciális növekedése. Területi eloszlásban a panaszok 50-55%-a Pest megyéből érkezett.

Gazdálkodás, költségvetés

2012-2022. között a Nébih költségvetése a kezdeti 15-16 milliárd forinttal szemben 25 milliárd forintos nagyságrendben stabilizálódott, amit elsősorban a saját bevételekből, elnyert pályázatokból és a beszedett élelmiszerlánc-felügyeleti díjból teremtett meg. Mára a Nébih kb. 75-80%-ban az elnyert és beszedett bevételeiből dolgozik. Bár éppen emiatt az éves gazdálkodás sok kihívással terhelt, az elmúlt évek során a különböző ellenőrző szervezetek nem találtak jelentős hibát a Nébih gazdálkodásában, szabályszerű működésében.

A Nébih legjelentősebb bevételi forrása a 2012-ben bevezetett élelmiszerlánc felügyeleti díj. A befizetett összeg 10%-a kötelezően fejlesztésre fordítandó, a megmaradó rész 60%-a a megyei kormányhivatalokat, 40%-a pedig a Nébih-et illeti. Az elmúlt évtizedben a Nébih ennél sokkal többet, jellemzően a teljes bevétel 15-20%-át fordította fejlesztésekre a saját kerete terhére, így elsősorban az országosan használt informatikai rendszerek fejlesztésére – kiegészítve az elnyert uniós és hazai pályázatokat –, laboratóriumi és fajtakisérleti gépek beszerzésére, ingatlan-felújításra. Tízéves távlatban az adatokat az alábbi táblázat mutatja be:

Év	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Összesen
Kormányhivatali bevétel	2.005,5	5.759,0	5.928,9	5.682,7	6.351,1	6 907,6	7.321,8	7.639,7	8.105,1	8.892,1	64.593,5
Nébih bevétel	1.708,4	4.905,8	5.050,5	4.840,8	5.410,3	5.884,3	6.237,1	6.507,8	6.904,1	7.574,8	55.023,9
Ebből a Nébih által	539,4	1.224,7	1.098,0	1.829,3	1.313,8	1.662,7	1.788,6	2.865,1	3.550,2	2.756,0	18.627,8

fejlesztésre fordított összeg											
Fejlesztésre fordított összeg aránya	15%	11%	10%	17%	11%	13%	13%	20%	24%	17%	16%
Összesen	3.713,9	10.664,8	10.979,4	10.523,5	11.761,4	12.791,9	13.558,9	14.147,5	15.009,2	16.466,9	119.617,4

Saját költségvetésén felül a Nébih koordinálta a járványügyi védekezéshez kapcsolódó központi forrás tervezését és felhasználását. Az elmúlt 10 év alatt összesen 97,2 milliárd forint kártalanítás, valamint hatósági költség kifizetése történt meg a járványügyi védekezés (madárinfluenza, ASP) érdekében.

Informatikai rendszerek és fejlesztések

A Nébih 2012-ben hozta létre és azóta működteti az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszert, azaz a *FELIR*-t. A *FELIR* adatbázis segítségével nemcsak egyértelműen azonosíthatóvá váltak a legális élelmiszerlánc-szereplők, de a rendszer ezen túlmenően információval szolgál az általuk végzett tevékenységekről is, így az ügyfelek a *FELIR* azonosítójuk segítségével tudják igazolni, hogy jogosultak a hatóság által nyilvántartott tevékenységek végzésére. Mára az elektronikus nyilvántartási rendszerben mintegy 1.100.000 érvényes *FELIR* azonosító szerepel.

A *FELIR* rendszer fejlesztése az Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiában meghatározott, egységes információmenedzsment követelményeinek megfelelően, valamint az ágazati adatvagyon hasznosulása és az elektronikus ügyintézés biztosítása érdekében folyamatos, finanszírozása tekintettel a terület komplexitására és méretére hazai és uniós forrásból is történik.

A *FELIR* célja az élelmiszerlánc-felügyelet nyilvántartási feladatainak túl a hatósági ellenőrzés támogatása mind Nébih, mind kormányhivatali szinten. Ennek érdekében az elmúlt időszakban számos informatikai architektúra, illetve adatbázis fejlesztésre került sor, így megvalósult a törzsadatok központi nyilvántartási struktúrájának megújítása, a helyszíni ellenőrzések során gyűjtött információk tárolási rendszerének fejlesztése, a laboratóriumi rendszerek ügyviteli támogatása és az adatok elemzését, illetve kiértékelését biztosító adattárház folyamatos fejlesztése.

A hatósági folyamatok (ügyintézői munka) támogatás mellett az informatikai fejlesztések hangsúlyos célja volt az ügyféloldali folyamatok újraszervezése és elektronizálása is. A projektek eredményeként jelentősen mérséklődtek az élelmiszerlánc-szereplők adminisztratív terhei, így számos tevékenység esetében megvalósult az ügyintézési folyamatok egyszerűsítése, az ügyfelek ügyintézésre fordított idejének csökkentése. Mára több mint 250 ügy kezdeményezhető elektronikusan, melynek csaknem 70%-a teljes mértékben szakrendszeri támogatás mellett zajlik.

2021-ben megkezdődött a több mint kétéves *Nemzeti Agrártechnológiai Laboratórium Projekt*, amelynek keretében egy átfogó központi talajinformációs adatbázis épülhet ki a magyarországi

talajlaboratóriumokban keletkező vizsgálati adatok automatikus gyűjtésével, minőségi ellenőrzésével és rendszerezésével.

Kiemelt projektek

EU MENÜ

2020-ban fejeződött be az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) támogatásával megvalósuló EU MENU projekt, melynek során csaknem 2.700 személy nyilatkozott az általa elfogyasztott ételekről, italokról és étrend-kiegészítőkről. Az egységes módszertannal rögzített fogyasztási adatokból levont következtetések alapján lehetőség nyílik táplálkozási trendfolyamatok megállapítására, tudatos étkezési szokások kialakításának ösztönzésére, veszélyelemzésre, illetve élelmiszerbiztonsági tanácsadásra.

Kettős minőségű élelmiszerek összehasonlító vizsgálata

A Nébih 2018 és 2021 között több mint 300 termék vizsgálatával 117 termékpár és -trío összehasonlítását végezte el. Az Európai Unió által támogatott projekt célja az élelmiszerek eltérő minőségének kutatása volt. A minőségbeli eltérés ténye a vizsgált termékek több mint negyedénél igazolódott, ugyanakkor a kutatás azt is megerősítette, hogy a jelenségnek több – adott esetben akár objektív – oka is lehet. Az eredményekről a hivatal tájékoztatta az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontját.

A vizsgálatosorozat idején a Nébih szakemberei az előállítókkal és az érdekképviselői szervekkel szorosan együttműködtek, hogy a megállapításokat, azok okait komplex módon, több szempontból is megvizsgálhassák. Az érintett gyártók szinte kivétel nélkül nyitottak voltak a párbeszédre, és kinyilvánították szándékukat a helyes gyakorlat alkalmazására és a jogszabályoknak való megfelelésre. 3 cég 3 terméke esetében már a projekt idején megtörtént a receptúra-harmonizáció.

A Nébih szakemberei a projekt során újabb tapasztalatokat szereztek a kettős minőség témakörében. Mindezen eredmények alapján a hivatal az élelmiszeripari szereplők számára és bevonásával a jelenség kezelését segítő operatív útmutató összeállításán dolgozik jelenleg.

Kiváló Minőségű Élelmiszer-védjegyrendszer

A Nébih 2018-as reprezentatív felmérése kimutatta, hogy egyértelművé kell tenni a vásárlók számára, a számtalan élelmiszer közül melyiket érdemes választani, miben bízhatnak meg. A biztonságos élelmiszer alapelvárás lett, egyúttal fokozatosan megnőtt a kereslet a hazai, minőségi termékek iránt. 2019-ben erre megoldást nyújtó, tanúsítottan kiváló minőséget garantáló védjegy jött létre. Az Agrárminisztérium a KMÉ-t nemzeti minőségrendszerként ismerte el, ami azt jelenti, hogy a védjegyrendszer sikeresen teljesítette az „átlagos” védjegyekkel szemben előírtnál lényegesen szigorúbb hazai és uniós feltételrendszert.

A Nébih szakmai támogatásával az alapokat meghatározva 2020-ban a Kiváló Minőségű Élelmiszer védjegy egy országos médiakampánnyal került be a köztudatba.

A KMÉ-védjegyrendszer nagy ütemben fejlődött, így egyre nagyobb mértékben igényelte a digitalizáció által biztosított lehetőségek kihasználását. Ennek okán létrejött egy, a Nébih szakrendszereivel együttműködő pályázói és ügyintézői felület, amely hatékonyabbá, átláthatóbbá, gördülékenyebbé teszi a pályázás folyamatát. A védjegy ismertségét további országos médiakampány is segítette, továbbá mind felépítésében, mind tartalmában megújult a kme.hu. és elindultak a KMÉ közösségi média felületei is. Létrejött a termékkereső, melynek segítségével bárki könnyen eligazodhat a KMÉ-védjegyes termékek között.

2021 év végéig négy pályázható termékkörön belül 21 termékkategóriában nyílt lehetőség a pályázásra, amely idő alatt 15 termék jutott el a védjegyhasználatig. A Nébih által koordinált termékmustrákon már több mint 220 ember vett részt. A kme.hu oldalát mintegy 68 ezren látogatták, a közösségi médiában pedig a 900 ezret is meghaladja az elérések száma.

Szemléletformálás, oktatás-nevelés, kampányok

Szupermenta

A Nébih 2014-ben hívta életre szemléletformáló programját, a Szupermentát, amely az élelmiszerek, élelmiszerlánchoz kötődő termékek tudatos kiválasztásához nyújt gyakorlati segítséget. Előre meghatározott szakmai éves terv alapján, az aktualitásokat is figyelembe véve minden hónapban más termékkör összehasonlító vizsgálatának eredményeit teszik közzé.

Fontos mérföldkő volt a Szupermenta embléma bevezetése, amely 2015 novembere óta elérhető az adott termékcsoport tesztjének első három helyezettje számára. Az embléma használatával kapcsolatosan eddig 66 megkeresés érkezett a gyártóktól, forgalmazóktól, akik az elismerést egy évig használhatják a termékek csomagolásán vagy reklámfelületeiken.

A Szupermenta termékteszt programban szerzett tapasztalatokat a Nébih munkatársai időről időre megosztják a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottságával is. Ezáltal a tesztek során – a komplex vizsgálatoknak köszönhetően – szerzett tapasztalatok akár szabályozások kialakításában, formálásában is szerepet játszhatnak.

A szakmai és kommunikációs eredmények számokban jól szemléltethetők. Napjainkig 91 termékkör teljes körű vizsgálatát végezték el a feldolgozott élelmiszerektől kezdve az alkoholos italokon, a fűszernövényeken, az állatgyógyászati készítményeken át egészen a fűmagokig. A több mint 1.900 terméken 194 ezret meghaladó laboratóriumi paraméter vizsgálatára került sor. A program eddig összesen 672 jelölési hibára világított rá, a kedveltségi kóstolásokon pedig több mint 1.700 fő vett már részt. A 2019-ben megújult Szupermenta weboldal látogatottsága az indulás óta meghaladta a 3,7 milliót, és a közösségi média felületeken is napi szinten jelen van egy interaktív közösséggel. A teszteredmények az online közösségi térben már több mint 2 millió embert értek el. A Nébih Youtube csatornáján saját lejátszási listával rendelkeznek, 2021-ben pedig elindult a hírlevele is, amely már az első évben több mint 700 feliratkozóval gyarapodott. A program az aktuális trendekkel folyamatosan lépést tart mind a tesztelendő termékek körét, mind a weboldal és közösségi média felületeinek tartalmát tekintve.

2022 januárjában az agrárminiszter támogató döntése értelmében a Szupermentát, a Nébih termékteszt programját nemzeti értéként vették fel az Agrárminisztérium Ágazati Értéktárába.

Maradék nélkül

A Nébih 2016-ban indította el élelmiszerpazarlás-megelőzéssel foglalkozó programját, mely az alábbi, legfontosabb eredményeket teljesítette az elmúlt 6 évben:

- ✓ A Maradék nélkül 2016-os indulása óta 115 millió elérést számlál, ami azt jelenti, hogy egy átlagos magyar fogyasztóhoz több mint 11 alkalommal juttatott élelmiszerpazarlás-megelőzéssel kapcsolatos üzeneteket.
- ✓ A program iskolásoknak szóló eleme csaknem 470.000 gyerekhez talált utat a nyomtatott és az online letölthető oktatási csomagok révén. A program munkatársai és önkéntesei 73 alkalommal tartottak személyesen bemutató foglalkozásokat, órákat, amelyeken 3.400 gyerek és 140 pedagógus vett részt. A program által hirdetett vetélkedőkbe, pályázatokba több mint 6.000 gyerek kapcsolódott be. Az oktatási segédanyagok (tankönyv, munkafüzet, prezentációk, animációs videók, játékok) magyar és angol nyelven is letölthetők a program honlapjáról.

- ✓ A Maradék nélkül program kutatási eredményei segítettek pontos képet adni a lakossági ételmaradékokról, amely révén megállapítható volt, hogy 2016 és 2019 között 4%-kal csökkent az egy főre eső éves mennyiség, amely jelenleg hozzávetőlegesen 65 kg. E mennyiség fele elkerülhető hulladéknak, vagyis pazarlásnak számít. A mérést 2021-ben megismételtük, amelynek eredményeit 2022 első felében publikáljuk. A mérési eredmények a közép-kelet-európai régióban unikálisak, és nemcsak a szemléletformáló kampányt támogatják, hanem tudományos referenciaként is szolgálnak hazai és nemzetközi szinten egyaránt.
- ✓ A program a szakmai szereplőkkel közösen jó gyakorlatokat gyűjtött össze az ételmaradékláncban keletkező ételmaradék mennyiségének csökkentésére, amelyeket 4 útmutatóban osztott meg az ételmaradék-feldolgozók, a kereskedelem, a vendéglátás, valamint a civil szektor számára.
- ✓ A program 2017-től OMÉK Ételmaradékpazarlás megelőzéséért Díjjal jutalmazza azokat az ételmaradék-vállalkozásokat, akik aktívan tesznek az ételmaradékpazarlás megelőzéséért.
- ✓ A program eredményeinek elismeréseként 2018-ban a Maradék nélkül program lehetett a házigazdája az Európai Bizottság által szervezett EU Food Waste Platform Konferenciának, amelyre 14 országból 120 résztvevő érkezett.
- ✓ A programot az Ételmaradék Érték Fórum Magyarország nemzeti szintű ételmaradékpazarlás-megelőzési programjává választotta.
- ✓ 2022-ben a program vezetőjét Az Európai Bizottság, a Közös Kutatóközpont (JRC) és a DG SANTÉ által létrehozott European Consumer Food Waste Forum nevű mintaprojekt szakértőjévé választották.
- ✓ A Maradék nélkül eredményei ma már referenciaként szolgálnak a szakmai szereplők számára, vállalati stratégiákat, kormányzati programokat, civil kezdeményezéseket, kommunikációs kampányokat inspiráltak, valamint beépültek az iskolai és egyetemi oktatásba is.

Oktatási program

Az ételmaradéklánc biztonsága és fenntarthatósága közös felelősségünk, amelyben a tisztességes vállalkozások mellett a vásárlóknak is fontos szerepük van. A Nébih szemléletformáló programjai az ovisoktól egészen a szenior korosztályig igyekeznek megszólítani a fogyasztókat. Célunk, hogy elgondolkoztassunk, ismereteket, tudást és ötleteket adjunk át.

Ennek megvalósítása érdekében elsőként elindítottunk a Nébih Oktatási Programját a legkisebbeknek szóló óvodás foglalkozás kidolgozásával 2017 nyarán „Tiszta kézzel” címmel, amelyet rövidesen a „Maradék nélkül” iskolai programja követett, majd a sort az általános iskolásoknak szóló „Ételt csak okosan” iskolai kiadványai folytatták. Mára az iskolai anyagok kiegészültek pedagógusoknak szánt útmutatókkal, prezentációkkal, játékokkal, foglalkoztató- és munkafüzetekkel, videókkal, animációs kisfilmekkel, mesekönyvvel és egy hangoskönyvvel is.

Eddig csaknem 15.000 ovis, általános és középiskolás diákot látogattunk meg személyesen, akiknek foglalkozásokat, előadásokat tarthattunk. Ennél is fontosabb célunk, hogy kulcsrakész, de mégis szabadon alakítható anyagokat adjunk azoknak a pedagógusok kezébe. Ennek érdekében indítottuk el a Nébih Oktatási Nagykövetségi Programját, amely során a résztvevők

önállóan tarthatják meg a foglalkozásokat a legkisebbeknek, felhasználva a nebihoktatas.hu oldalon található oktatást segítő anyagokat.

A Nébih is aktívan részt vesz a jövő szakembereinek képzésében. Több felsőoktatási intézményben tanítanak kollégáink. Emellett a Nébih telephelyein – a járvány sújtotta időszakokat nem számítva – évente 1-2 tucat gyakorlatos hallgatót fogadunk. A felsőoktatási intézményekkel való együttműködés különösen fontos, hiszen az egyetemeken a hazai élelmiszeripar képét, eredményeit, mentalitását formáló jövőbeli szakmai vezető réteg képzése zajlik.

Ételt csak okosan!

A Nébih legrégebbi társadalmi célú programja az „Ételt csak okosan!” 2013-ban indult. A felvilágosító kampány célja, ráirányítani a lakosság figyelmét arra, hogy az élelmiszer eredetű megbetegedések 70%-a megelőzhető. Ennek érdekében nyújt széleskörű tájékoztatást a vásárlóknak a tudatos vásárlástól, a megfelelő konyhatechnológiai módszereken át, a biztonságos ételkészítés elsajátításához. Interaktív felületét – az eteltcsakokosan.hu – honlapot, a naponta frissülő cikkekkel, hírekkel, receptekkel, szakértői válaszokkal és ismeretterjesztő játékokkal havi 40.000 ezer olvasó követi. Közösségi felületei (Facebook, Instagram, YouTube) lehetőséget nyújtanak a napi szintű kommunikációra, az aktuális események/riasztások azonnali közvetítésére és közvetlen párbeszédet tesznek lehetővé közel 40.000 követővel.

Kapcsolódó kezdeményezések

- ✓ *Receptor alkalmazás:* 2016 óta ad élelmiszerbiztonsági tippeket egy szakemberek által megalkotott adatbázis alapján, segítve a háziasszonyok mindennapjait a bevásárlástól kezdve az ételkészítésen át, a konyhai teendők minden területén.
- ✓ *Konyhasziget magazin:* Színes, változatos, aktuális tartalmakkal megtöltött kiadvány, amely 52 lapszámmal, 15.600.000 példányban került az élelmiszerláncok polcaira.
- ✓ *Minipolisz, a gyermekváros Budapest szívében:* Élethű installációi méretarányos környezetben, a játszva tanulás elvét követve mutatják be a 3-12 éves korosztály számára a felnőttek világát, a helyes, higiénikus bevásárlást, az élelmiszerek helyes tárolását. Látogatottság évente átlagosan 130 ezer fő.
- ✓ *Magyar Élelmiszerkönyv és Vásárlói Kisokos:* Áttekintést nyújt az egyes élelmiszerkategóriák minőségéről és segít, hogy utat találjunk az élelmiszerek rengetegében.
- ✓ *Konyhai higiéniai és élelmiszerbiztonsági útmutató:* A Covid 19-járványra reagáló élelmiszerbiztonsági útmutató 8.790 letöltéssel büszkélkedhet.
- ✓ *Nébih Szakácskönyv:* 2021-ben az Élelmiszerbiztonsági Világnap alkalmából jelent meg a Bernáth József séf receptjei mellett élelmiszerbiztonsági tippeket, dietetikai tanácsokat és maradékmentő ötleteket is tartalmazó szakácskönyv-kuriózum.

Szabad a gazdi program

A felelős állattartást népszerűsítő „Szabad a gazdi” program 2013 decemberében indult. Célja az örökbefogadás ösztönzése, így a menhelyi, illetve állategészségügyi szolgálati ellátásra szoruló kutyák örökbeadási esélyeinek javítása; továbbá a figyelem felhívása a kedvtelésből

tartott ebek ivartalanításának fontosságára. Az önálló honlappal és Facebook-oldallal rendelkező programot 2020 decemberétől az Agrárminisztérium csapata viszi tovább.

Meddig hat? program

Az antimikrobiális rezisztencia (AMR) állat-egészségügyi vonatkozásairól szól a Nébih 2019-ben indított Meddig hat? programja. Az AMR világjelenség, és komoly veszélyei vannak mind a humán- mind az állategészségügyben. A szemléletformáló célú kampány és annak fő felülete, a meddighat.hu honlap a laikus állattartók és az állategészségügyben dolgozó szakemberek tájékoztatását szolgálja. A program évente bekapcsolódik az Állat-egészségügyi Világszervezet (OIE) novemberi tudatossági világhetébe, kvízzjátékokkal és figyelemfelkeltő publikációkkal hívja fel a figyelmet a jelenségre.

Gazdijogsi program

2021 szeptemberében elindult a Nébih ingyenes, önkéntes, online oktatási programja, a felelős kutyatartóknak és leendő gazdiknak szóló Gazdijogsi. A tananyag 8 fejezetben foglalja össze a kutyatartás alapjait, a kiválasztás szempontjaitól kezdve az egészségügyi és nevelési kérdéseken át egészen a jogi ismeretekig. A program önálló honlappal rendelkezik (<https://gazdijogsi.hu>), Facebook-oldalát két hónap alatt több mint 575 ezren érték el, YouTube kampányvideóit mintegy 350 ezren tekintették meg. A képzésre néhány hónap alatt 6.800 érdeklődő regisztrált. Az e-learning kiegészítéseként az Állatorvostudományi Egyetemen együttműködésben meghirdetett jelenléti képzést 2021-ben öt alkalommal, összesen 500 fő vehette igénybe térítésmentesen. A záró tudástesztet eddig már 1.800-nál is többen végezték el sikeresen.

Eseti, tematikus kampányok

A Nébih szakmai munkájának támogatása érdekében az állandó programokat eseti és időszakos kommunikációs kampányok is kiegészítik. Az elmúlt években többek között az alábbi témák fordultak elő: ZöldSzám szolgáltatás, felügyeletidő kötelezettség, veszélymegelőzési és -mentesítési projekt, parlagrafümentesítés, valamint az afrikai sertéspestis és a madárinfluenza betegség.

Egyéb aktivitások

- ✓ *Viber kampány:* A hivatal újabb eszközként a Viber alkalmazást is bevonta a kommunikációs eszközei körébe. A chat alkalmazásban interaktív játékot szerveztünk, hírleveleket küldtünk, Nébih-specifikus „matricákat” jelenítettünk meg.
- ✓ *Csík zenekar:* 2019-ben együttműködtünk a népszerű Csík zenekarral és Vecsei H. Miklós színművésszel az élelmiszerbiztonság ügyének személyesebb megjelenítése érdekében. A kampány során volt koncert, YouTube videók, dalok, videoklipek készültek.
- ✓ *Túlélő Tojások projekt:* Felvilágosító, szemléletformáló, egyben szórakoztató programunk számos Nébih-szakember közreműködésével valósult meg, akik a kellő tudományos, szakmai megalapozottságot biztosították a csirkeembriók fejlődésétől a tojásban, egészen a csibék kikeléséig. A 21 napos élő streamet a nézők a YouTube-on

követhették végig. A „valóságshow” jellegű csibekeltetés jelentős sajtóvisszhangot kapott.

- ✓ *Mítoszok közt videók* - az élelmiszerbiztonsági tévhitek tudományos cáfolatai
- ✓ *Virtuális fajtabemutatók* – a Nébih fajtakísérleti állomásain rendszeresen megvalósuló szakmai programok
- ✓ *Firelife* – a Nébih uniós díjjal elismert erdőtűz-megelőzési kampánya

Szakmai és lakossági rendezvények

A Nébih évente 15-20 alkalommal vesz részt tematikus rendezvényeken, mint például mezőgazdasági, élelmiszeripari, állattenyésztési kiállítások, gasztro- és szórakoztató fesztiválok, ifjúsági események. Kiemelkedő és ismétlődő programok: OMÉK, Farmer-Expo, EFOTT fesztivál, SIRHA Budapest, Kutatók éjszakája, FeHoVa, Biztonság hete rendezvénysorozat. Évente több hazai- és nemzetközi konferencia, előadássorozat szervezését végezzük.